

**UCHWAŁA NR XXIII.175.2021
RADY GMINY SZUDZIAŁOWO**

z dnia 26 listopada 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2026**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218, poz. 956) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar

Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szudziałowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2022 roku.

PRZEWODNICZĄCY

Leszek Olchowik

Załącznik do
Uchwały Nr XXIII.175.2021
Rady Gminy Szudziałowo
z dnia 26 listopada 2021 roku

GMINNY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA

PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ

OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W

RODZINIE

NA LATA 2022-2026

Szudziałowo , 26 listopada 2021 r.

WPROWADZENIE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szudziałowo przez Radę Gminy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminie Szudziałowo ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2022 – 2026.

W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.1249 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. Poz. 1876 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. Poz. 1119).

I. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku (Dz. U. z 2021, poz.1249 z późn.) przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

- **Intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę,
- **Naruszanie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie,

- **Powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).

- **Przemoc psychiczna** – agresywne zachowania które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m.in. Wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami).

- **Przemoc ekonomiczna** – uniemożliwianie dostępu do rodzinnych dostępów finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m. in. Odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).

- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielanie pomocy.

- **Zaniedbania** - ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie, przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy.

II. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SZUDZIAŁOWO

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Gmina Szudziałowo liczy 2892 mieszkańców (stan na 31.12.2020 r.).

Według danych członków Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Szudziałowo realizowano procedurę „Niebieskie Karty” w sposób następujący:

Tabela nr.1

	2017	2018	2019	2020
Liczba „Niebieskich Kart”A	12	16	18	16
Liczba „Niebieskich Kart”C	17	17	19	11
Liczba „Niebieskich Kart”D	14	12	15	10
Liczba zakończonych NK w	12	16	20	8

tym:				
Zakończenie przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy	2	0	0	4
Braku zasadności podejmowania działań	10	16	20	4

źródło: opracowanie własne

Działania ZI i grup roboczych

Tabela nr.2

	2017	2018	2019	2020
Liczba spotkań ZI	4	4	4	4
Liczba powołanych grup roboczych	12	16	18	16
Liczba spotkań grup roboczych	95	107	130	88

źródło: opracowanie własne

Zespół interdyscyplinarny nie przekazywał zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie. Brak ilościowych danych jak wiele osób pokrzywdzonych samodzielnie złożyło wnioski do prokuratury, czy wnioski były dalej skierowane do sądów i jakie zapadały wyroki. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w roku 2020 ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 89 rodzin, w tym 249 osób w rodzinie. Pracą socjalną objęto 108 rodzin. GOPS w Szudziałowie realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach. Współpracuje z Policją, Kuratorami Sądowymi, wychowawcami w szkołach, pracownikami służby zdrowia, oraz członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca dotyczy przede wszystkim poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań. Ofiarami przemocy były kobiety, chociaż byli również mężczyźni. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Charakterystyka osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie:

Tabela nr.3

	2017	2018	2019	2020
Ogółem-w tym	12	16	27	16
kobiety	0	0	2	2

mężczyźni	12	16	25	14
-----------	----	----	----	----

źródło: opracowanie własne

Charakterystyka osób dotkniętych przemocą w rodzinie:

Tabela nr.4

	2017	2018	2019	2020
Ogółem-w tym	12	15	27	16
kobiety	9	0	23	12
mężczyźni	2	4	2	4
dzieci	1	1	2	0

źródło: opracowanie własne

III. Założenia programu

Głównym założeniem programu jest przyczynienie się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej. Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na ochronę ofiar przemocy, edukację osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych zachowań i postaw. Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca podmiotów, które świadczą pomoc w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV. Cele, zadania i harmonogram programu

Celem głównym programu jest stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe	Zadania	Działania	Wskaźniki osiągnięcia celu	Realizatorzy	harmonogram realizacji działań
1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie	- Upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie	-upowszechnianie informacji na stronie internetowej, - opracowanie lub pozyskanie materiałów informacyjnych tj. plakatów, ulotek i rozpowszechnienie ich w miejscach użyteczności publicznej	Liczba zamieszczonych informacji, -liczba opracowanych materiałów , -liczba upowszechnionych plakatów , ulotek	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie, Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie, Zespół Interdyscyplinarny	2022-2026 działania ciągłe Działania ciągłe w latach 2022-2026
	-Informacja przez zabawę	Organizowanie konkursu	liczba uczestników	GOAKIR,	raz w roku

		plastycznego Stop Przemocy,	konkursu liczba pogadań	Placówki oświatowe	2022r 2023r 2024r 2025r 2026r
2. Zwiększenie skuteczności i dostępności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych	Prowadzenie zajęć wychowawczych i informacyjno – edukacyjnych,	- liczba realizowanych programów dla poszczególnych grup odbiorców	Placówki Oświatowe Zespół Interdyscyplinarny	2022r 2023r 2024r 2025r 2026r działania ciągłe
3. Zapewnienie rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie kompleksowej pomocy	Udzielanie natychmiastowej pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci oraz osób starszych	- Prowadzenie wsparcia przez wykwalifikowaną kadrę, - podejmowanie interwencji kryzysowej, zapewnienie schronienia ofiarom przemocy lub rozpoczęcie procedury eksmisji sprawcy przemocy, - rozpoczęcie procedury niebieskiej karty	Liczba udzielonych porad, -liczba interwencji, -liczba osób którym udzielono schronienia lub liczba eksmisji sprawcy. -liczba wypełnionych niebieskich kart,	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświata, Służba zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny	2022-2026 Na bieżąco
	Wspieranie działań osłonowych pomocy społecznej zapewniających bezpieczeństwo socjalne ofiarom przemocy domowej	Prowadzenie poradnictwa socjalnego oraz pracy socjalnej Dyżury specjalisty z zakresu poradnictwa problemów rodzinnych,	ilość udzielonych porad - liczba porad	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	2022-2026 Na bieżąco cały okres trwania programu u 2022-

		wychowawczych			2026 , dyżur specjalist y raz w miesiącu .
4. Zintegrowanie środowisk oraz zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek, służb oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Szkolenia dla osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	-szkolenia w miarę potrzeb przedstawicieli służb podejmujących działa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	liczba osób uczestniczących w szkoleniach	Zespół Interdyscyplinarny w Szudziałowie	2021-2026 Na bieżąco
	Uczestnictwo w spotkaniach ponadgminnych ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	-udział w spotkaniach o zasięgu ponadgminnym	Liczba spotkań	Zespół Interdyscyplinarny w Szudziałowie	2021-2026 Na bieżąco

V. Odbiorcy programu:

- Osoby doznające przemocy w rodzinie (małoletnie dzieci i młodzież, osoby dorosłe);
- Osoby stosujące przemoc domową;
- Świadkowie przemocy;
- Przedstawiciele władz lokalnych, instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. Realizatorzy programu

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szudziałowie;
- Komenda Powiatowa Policji w Sokółce;
- Placówki Oświatowe na terenie Gminy Szudziałowo;
- Gminny Ośrodek Animacji Kultury i Rekreacji w Szudziałowie
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie.

VII. Przewidywane efekty realizacji programu

- Zmiana postaw społeczności lokalnej wobec problemu przemocy w rodzinie;
- Wzrost kompetencji osób świadczących pomoc ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie;
- Uprawnienie systemu pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie;
- Zintegrowanie działań instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.

VIII. Finansowanie programu

Zadania otwarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szudziałowo na lata 2022 – 2026 będą finansowane ze środków własnych gminy oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

IX. Monitoring i sprawozdawczość programu

Monitoring programu będzie obejmował zbieranie danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach w/w programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie, Zebrane dane w formie sprawozdania będą corocznie przedkładane Wójtowi Gminy przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy w Szudziałowie.